

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет іноземної філології
Кафедра практики іноземних мов

**Політичні дискурси Джона Кеннеді та Дональда Трампа та їх аналіз на
факультативних заняттях з англійської мови в закладах загальної
середньої освіти**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти “бакалавр”

Виконала: студентка

Спеціальності 014.02 Середня освіта
(Мова і література англійська)
Освітньо-професійної програми
Середня освіта (Мова і література
англійська)
Наконецна А. А.

Керівник канд. філол. наук, доц.
Ткаченко Л. Л.

Рецензент канд. філол. наук, доц.
Короткова Л. В.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	6
1.1. Поняття дискурсу	6
1.2. Види дискурсу	8
1.3. Особливості політичного дискурсу	10
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ДЖОНА Ф. КЕННЕДІ	15
2.1. Основні концепти інавгураційної промови Джона Ф. Кеннеді	15
2.2. Лексико-граматичний аналіз промови Джона Ф. Кеннеді	19
2.3. Стилiстичний аналіз промови Джона Ф. Кеннеді	21
РОЗДІЛ 3. ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ДОНАЛЬДА ТРАМПА	28
3.1. Основні концепти інавгураційної промови Дональда Трампа.....	28
3.2. Лексико-граматичний аналіз промови Дональда Трампа	31
3.3. Стилiстичний аналіз промови Дональда Трампа	35
РОЗДІЛ 4. МЕТОДИ АНАЛІЗУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ФАКУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	38
4.1. Методи аналізу політичного дискурсу	38
4.2. Конспект комплексу факультативних занять на тему "Аналіз інавгураційної промови"	42
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ	56
ДОДАТОК А. John F. Kennedy’s Inaugural Speech	56
ДОДАТОК Б. Donald Trump's Inaugural Speech	61

ВСТУП

Актуальність дипломної роботи визначається інтересом сучасної лінгвістики до дослідження дискурсів різних функціональних типів серед яких політичний дискурс привертає не меншу увагу, ніж художній дискурс.

Політичний дискурс розглядається як мовна діяльність, орієнтована на пропаганду певних ідей, емоційний вплив і спонукання громадян до політичних дій. Мета цього різновиду дискурсу – обґрунтування політичних і соціальних рішень в умовах багатьох точок зору в соціумі для вироблення суспільної злагоди. Суспільний інтерес до вивчення політичного дискурсу можна вважати свідченням залученості великої кількості людей до політичних процесів.

До дослідження різноманітних аспектів політичного дискурсу зверталися зарубіжні та вітчизняні науковці. Зокрема, слід назвати праці Н. Д. Арутюнової, В.Н. Базильова, О. В. Будаєва, Р. Водака, А. П. Чудінова, А. Н. Баранова, Є. І. Шейгала та інших вчених. Дослідженню лінгвістики, теорії та історії розвитку дискурсу в науці присвятили свої наукові розвідки В. Г. Борботько, В. І. Карасик, М. Л. Макаров та інші.

Політична лінгвістика сформувалася на перетині різних областей науки: етнографії, культурології, психології, соціології, політології, лінгвістики та інших гуманітарних наук. Головним постулатом сучасної політичної лінгвістики вважається дискурсивний підхід до дослідження політичних текстів.

У якості комплексу базисних понять і термінів, які охоплюють головні проблеми вивчення політичного дискурсу, можна виділити такі: мовна картина політичного світу, політичні концепти, анти-цінності і цінності, стереотипи в політичному дискурсі [40, с. 111], політична комунікація, тактики і стратегії в політичній комунікації, жанри політичної

мови, політична фразеологія і лексика, політична сфера та її рівні, політичний текст і політична мова [62, с. 9].

Об'єктом дослідження є політичний дискурс Джона Кеннеді та Дональда Трампа.

Предмет дослідження – мовні та стилістичні особливості політичного дискурсу Джона Кеннеді та Дональда Трампа та умови його використання.

Матеріалом дослідження слугували інавгураційні промови Джона Кеннеді та Дональда Трампа.

Мета дипломної роботи – провести порівняльний аналіз політичного дискурсу американських президентів Джона Кеннеді та Дональда Трампа та умови його використання.

Досягнення поставленої мети передбачає необхідність розв'язання таких **завдань**:

- проаналізувати наукову літературу щодо поняття дискурсу, класифікацій дискурсів, підходів до аналізу політичного дискурсу;
- схарактеризувати концепти політичного дискурсу Джона Кеннеді та Дональда Трампа;
- визначити лексичні та граматичні особливості політичного дискурсу Джона Кеннеді та Дональда Трампа;
- дослідити стилістичні прийоми та експресивні засоби в політичному дискурсі Джона Кеннеді та Дональда Трампа;
- запропонувати способи використанням текстів політичних промов у якості навчального матеріалу на факультативних заняттях з англійської мови у профільних класах загальної середньої освіти.

Основні методи дослідження: критичний дискурс-аналіз, описовий метод.

Практичне значення дипломної роботи обумовлено можливістю використання її матеріалів на практичних заняттях зі стилістики англійської мови, країнознавства США, практики усного та писемного мовлення англійської мови, у спецкурсах з лінгвокраїнознавства та прагмалінгвістики, на факультативних заняттях з англійської мови в середній школі.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

1.1. Поняття дискурсу

Поняття дискурсу широко використовується в різних наукових областях, включаючи політологію, лінгвістику, філософію, психологію, культурологію та багато інших. Таким чином, існує різноманітний підхід до визначення цього поняття залежно від певної академічної галузі. У цьому дослідженні нас цікавить, у першу чергу, аналіз поняття дискурсу та його особливостей з точки зору мовознавства.

Дискурс у цілому та політичний дискурс зокрема підлягають багато дисциплінарному дослідженню і до нього існує різноманітний підхід. У цій роботі ми припускаємо, що є щонайменше три перспективи, які варто обговорити. По-перше, політичний дискурс можна розглядати з точки зору фізіології як будь-який інший текст, однак у цьому випадку А. П. Чудинов також би враховував контекст та ідеології. Інший важливий підхід до політичного дискурсу – це соціопсихологія, коли дослідники намагаються оцінити ефективність дискурсу та ступінь досягнення мети, що досягають своїх цілей. І остання точка зору – це аналіз особистого обґрунтування чи намірів та / або адресата в певному контексті. Вищезазначене свідчить про те, що вивчення політичного дискурсу дійсно взаємопов'язане з низкою галузей дослідження і спрямоване на аналіз форм, намірів та змісту дискурсу, що використовується в певному контексті [61, с. 47].

На думку Тена Ван Дейка, дискурс – це система, за допомогою якої група людей спілкується на певну тему [17, с. 8].

Дискурс може бути визначений у вузькому чи широкому сенсі. Дискурс у широкому сенсі – це комунікативна подія, що відбувається між

мовцем, та слухачем (читачем) у процесі комунікативної дії в певному часовому, просторовому та ін. контексті. Ця комунікативна дія може бути мовною, письмовою, мати вербальні і невербальні складові. Типові приклади – буденна розмова з другом, діалог між лікарем і пацієнтом, читання газети [70, с. 194].

У вузькому сенсі слова у дискурсі, як правило, виділяють тільки вербальну складову комунікативної дії. У цьому сенсі термін "дискурс" позначає завершений або тривалий "продукт" комунікативної дії, його письмовий чи мовної результат, який інтерпретується реципієнтами. Тобто дискурс в найзагальнішому розумінні – це письмовий чи мовний вербальний продукт комунікативної дії [69, с. 11-12].

Визначаючи дискурс, Н. Д. Арутюнова надає три перспективи для обговорення. Перший – це, коли дискурс розглядається як цілісний текст разом із сукупністю екстралінгвістичних аспектів, включаючи прагматичні, соціокультурні, психологічні та інші. Другою перспективою аналізу дискурсу є його розгляд як тексту в конкретному контексті. Третя перспектива – це коли дискурс розглядається як мовлення, як передбачувана соціальна дія, складова людської взаємодії та пізнання. Варто зазначити, що Н. Д. Арутюнова розглядає дискурс як висловлення [6, с. 136-137].

Як зазначає О. С. Кубрякова, з точки зору когнітивної лінгвістики розмежування двох понять (тексту та дискурсу) є цілком закономірним, оскільки воно корелює з контрастом між пізнанням та його результатом. Дискурс можна вважати пізнавальним процесом, пов'язаним із виробництвом мовлення, тоді як текст є результатом мовлення [35, с. 191].

Дослідники розрізняють дискурс та текст за низкою критеріїв, таких як функціональність та структура, динаміка та статичність, процес та результат, актуальність та віртуальність [61, с. 24]

В. З. Дем'янков дав, можливо, одне з найповніших визначень цього поняття. В. З. Дем'янков стверджував, що дискурс – це довільна частина тексту, що складається з більш ніж одного речення або незалежної частини речення, яке, як правило, обертається навколо якоїсь основної концепції, створює загальний контекст, описуючи людей, предмети, обставини, час, дії тощо. Відповідно до цього визначення, початкова структура дискурсу – це послідовність простих пропозицій, пов'язаних сполучником, тощо [25, с. 35-43].

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що дискурс – це широке поняття, що включає два нерівні компоненти, тобто текст і мовлення. У той же час дискурс – це пізнавальний процес, а текст – його результат. У цілому дискурс – це складне комунікативне явище в контексті екстралінгвістичних аспектів, що не дорівнює тексту.

1.2. Види дискурсу

Існує багато способів класифікацій дискурсу. Зокрема, дискурс може бути представлений такими різновидами:

- Письмовий / усний дискурс;
- Формальний / неформальний;
- Монологічні / діалогічний / полілогічний [17, с. 197-198].

Г.Г.Почепцов визначив широкий спектр дискурсу:

- 1) Теле- та радіодискурс;
- 2) Газетний дискурс;
- 3) Театр-дискурс;
- 4) Фільм-дискурс;
- 5) Літературний дискурс;
- 6) Паблік рилейшнз дискурс;

- 7) Рекламний дискурс;
- 8) Релігійний дискурс;
- 9) Політичний дискурс [52, с. 355-366].

В. І. Карасик зауважує, що наведений список може бути доповнений або видозмінений, тому що інститути суспільства відрізняються один від одного, змінюються або ж об'єднуються протягом часу [32, с. 10].

У свою чергу В. І. Карасик виділяє такі види дискурсу:

- 1) політичний,
- 2) дипломатичний,
- 3) адміністративний,
- 4) юридичний,
- 5) військовий,
- 6) педагогічний,
- 7) релігійний,
- 8) містичний,
- 9) медичний,
- 10) діловий,
- 11) рекламний,
- 12) спортивний,
- 13) науковий,
- 14) сценічний,
- 15) масово-інформаційний [32, с. 5-20].

Розглянуті типології дискурсів, звичайно, не вичерпують усі існуючі на цей момент у лінгвістиці. Нашою метою не є детальна розробка цієї проблеми, тому зазначені способи і варіанти класифікації дискурсів є достатньою підставою для необхідних нам висновків.

1.3. Особливості політичного дискурсу

У своїх дослідженнях В. Н. Базильов визначає політичний дискурс, як семіосферу комунікативних практик, які можуть розглядатися в реальному і в віртуальному аспектах. У реальному вимірі – це дискурсні події, поточна мовленнєва діяльність у певному соціальному просторі, пов'язана з реальним життям і реальним часом. У віртуальному вимірі дискурс являє собою семіотичний простір, що включає вербальні і невербальні знаки, орієнтовані на обслуговування певної комунікативної сфери, а також тезаурус прецедентних висловлювань і біблійних текстів. Крім семіотичного простору, увіртуальний простір дискурсу входять також уявлення про типові моделі мовленнєвої поведінки і набір мовних дій і жанрів, специфічних для того чи іншого типу комунікації [12, с. 14].

Ряд дослідників вивчають політичний дискурс протягом останніх кількох років, оскільки це явище розглядається як тип дискурсу, який впливає на суспільство більшою мірою, ніж інші. На думку А. Н. Баранова, політичний дискурс включає всі мовленнєві акти політичних дискусій та правила публічної політики, що мають конкретні конвенції [13, с. 138].

Важливість політичного дискурсу полягає в тому, що добре підтримувана політична комунікація забезпечує досягнення консенсусу в суспільстві. Це означає, що політик повинен прагнути приймати рішення, від яких суспільство отримало б велику користь. Основна мета політичного дискурсу – змусити одержувачів повірити у необхідність політично правильних дій чи оцінок. Тому мета політичного дискурсу – не описувати, а переконувати, щоб отримувач інформації мав якісь наміри, переконання та потребу в певних діях [14, с. 138-139].

Якщо говорити про ефективність політичного дискурсу, то дослідники аналізували б його відповідно до головної мети політичного

дискурсу. Очевидно, що говорячи про ефективність політичного дискурсу, неможливо уникнути одного з найважливіших елементів політичної промови, а саме переконливості.

Як зазначає Р. Ратмайр, політики у своїй промові оперують певними символами, і це успішно залежно від того, наскільки ці символи співвідносяться із суспільною свідомістю. Політик повинен бути здатним знайти найкращий спосіб звернутися до своєї аудиторії, беручи до уваги їх думку, переконання тощо [53, с. 211]. Вслід за А. П. Чудіновим, ми припускаємо, що існує кілька джерел, за допомогою яких ми можемо досягнути політичний дискурс та політичне мовлення. Основним джерелом політичного мовлення, до якого дотична загальна аудиторія, є засоби масової інформації, які включають газети, радіо, телебачення та Інтернет. Існує також інше джерело політичного інституціонального дискурсу, який включає листівки, депутатські дебати, публічні виступи, опубліковані документи тощо [61, с. 43].

Структура політичного дискурсу є специфічною і складається із конкретних мовленнєвих стратегій. Дослідники також відзначають різницю між усною та письмовою формами дискурсу, а також між політичним та іншими видами дискурсу, позаяк виступ політичного діяча містить вдвічі більше значущих пауз, ніж мовлення інших людей, і ці паузи, як правило, довші, що дозволяє порівнювати цей тип мовлення з театральними виставами [61, с. 46].

Ще однією особливістю політичного дискурсу є його ораторський стиль, що включаючає в себе декламацію, пропаганду, святковий стиль, ідеологію, абстрактні поняття, посилення на науку та логіку, критику, риторику бампер-наклейки та твердження про незаперечну правду [7, с. 356].

Усі ці риси надають політичній промові театрального та агресивного звучання. Намір політики вполягає в тому, щоб переконати аудиторію, нав'язавши їй свої ідеї та переконання. Дослідники складають узагальнені критерії політичного дискурсу, включаючи опис дій чи констатацію фактів, вкладених у висловлювання, викладених у запитаннях до оппонента чи аудиторії; відповіді на конкретні запитання, описи питань, що існують у суспільстві (вони також включатимуть необхідний позитивний чи негативний варіант дій); нові ідеї та вірування; констатування загальних істин чи Божих заповітів, запити та претензії до органів державної влади та заклики до прийняття певних рішень та реалізації певних дій [24, с. 70].

Вищезазначені критерії сприяють ефективності політичного дискурсу, який відповідає конкретним вимогам. Оратори, зазвичай, враховують, що одержувачі повідомлення заздалегідь мають певний набір переконань та ідей, що вони щось підтримують і проти чогось виступають. Ці знання змушують політика слідувати певній схемі у своїй промові. Ця закономірність починається з оголошення причини виступу, мотива, який зазвичай звучить як "Я говорю не тому, що хочу, а тому, що це правильно". Доповідач також підкреслює, що він або вона є представником політичної партії чи групи, і озвучена думка корелює з ідеями та переконаннями цієї партії або групи. Доповідачі уникають розмов про особисті мотиви та наміри, підкреслюючи важливість своєї промови для суспільства та того, що вони є відповідальними громадянами, які думають про загальне благо. [24, с. 71].

Що стосується інтерпретації політичного дискурсу в цілому, то зазначається, що дослідження не повинно зосереджуватися лише на мовних засобах, оскільки в цьому випадку ідея та справжній намір політичного дискурсу були б опущені. Розуміння та інтерпретація політичного дискурсу

означає, що в дослідженні буде враховуватися додаткова інформація, очікування оратора та реципієнта, мотиви мовця, сюжети та логіка виступу. Дослідники часто зазначають, що питання розуміння політичного дискурсу є однією з його інформаційних цінностей у певному контексті. Політичний дискурс тісно взаємопов'язаний з ідеологією, ментальним світоглядом та філософією життя та почуттів реципієнта, тому його слід аналізувати відповідно до вищезазначених моментів [24, с. 72-73].

Риторика політичного дискурсу співвідноситься з подоланням його негативних рис, таких як ідеологічна претензійність та монополія, агресивність, диктатура, прагматизм та схильність до конфлікту. Ці особливості політичного дискурсу нав'язують інформацію замість того, щоб зробити її предметом рефлексії реципієнта. Максими рефлексивності та діалогізму є основою основної концепції цієї риторики. Максими рефлексивності передбачають, що будь-яке слово несе певні ідеї та енергію, передану автором або оратором реципієнту. Сприймаючи ці слова, одержувач політичного повідомлення розуміє текст і вписує його у своє відображення. Коли це відбувається, має місце діалогізм, оскільки цей текст адаптується до одержувача повідомлення за допомогою сприйняття. У політичній промові риторичні засоби застосовуються для того, щоб одержувач більше зацікавився текстом та його значенням, відповідаючи на запитання та надаючи аргументи щодо своєї позиції, погоджуючись чи не погоджуючись із мовцем. Однак часто дослідники згадують максимум монологічного мовлення як характерну відмінність політичного дискурсу, оскільки іноді текст не відображає рефлексію мовця і не вимагає рефлексії одержувача у відповідь [8, с. 195-197].

Таким чином, політичний дискурс включає всі типи взаємодії індивіда та суспільства, створюючи світоглядні концепції. Аналіз

політичного дискурсу розкриває спосіб нав'язування культурних цінностей та соціального порядку в різних суспільствах.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ДЖОНА Ф. КЕННЕДІ

2.1. Основні концепти інавгураційної промови Джона Ф. Кеннеді

Концепт у лінгвістиці – сенс поняття, смислове значення імені (знаку). Відрізняється від самого знаку і від його предметного значення (денотата, об'єму поняття). Ототожнюється з поняттям і сигніфікатом [33]. Саме у цьому сенсі ми робимо спробу проаналізувати концепти інавгураційної промови Джона Ф. Кеннеді.

Джон Фіцджеральд Кеннеді був 35-м президентом США, з 1961 р. до його вбивства в 1963 р. Кеннеді – перший і єдиний президент-католик, наймолодший, обраний на посаду, у віці 43 років і єдиний президент, який отримав Пулітцерівську премію. Події під час його адміністрування включали кубинську ракетну кризу, будівлю Берлінської стіни, космічну гонку, афро-американський рух за громадянські права та ранні події війни у В'єтнамі. Його політика відома як "політика нових рубежів". Його смерть стала однією з найбільш шокуючих подій в історії США [26].

Інавгураційна промова президента Кеннеді є найбільш цитованою президентською промовою. Саме на цю інавгураційну промову у своїх промовах найчастіше роблять посилання президенти з різних країн світу [66].

За свідченням очевидців, Кеннеді хотів, щоб його промова надихнула націю і надіслала повідомлення за кордон – про його надію на мир у ядерну епоху. З самою початку Кеннеді хотів, щоб промова була короткою. Він призначив своєму соратнику Теду Соренсену, який писав для нього промови, завдання вивчати інші інавгураційні промови, аби знайти секрет

успішного політичного виступу. Кеннеді та Соренсен неодноразово переглядали та переробляли проект її інавгураційної промови, поки обраний президент не був задоволений. Хоча його промова виявилася не найкоротшою з інавгураційних промов. Напередодні та вранці в день інавгурації Кеннеді зберігав примірник, щоб переглядати його в будь-який вільний момент [там само].

Промова Кеннеді належить до публіцистичного функціонального стилю, мета якого – зробити точку зору мовця зрозумілою для слухача чи читача, тим самим переконати його і змусити його діяти бажаним чином. Публіцистичний функціональний стиль поєднує в собі риси емотивної прози (емоційне звернення) та наукової прози (сувора логічна аргументація, цілісна та логічна синтаксична структура висловлювань, ретельне складання розділів).

Інавгураційна промова Кеннеді має риторичні прийоми. Форма мови у промові не підходить для повсякденного життя, вона більше нагадує проповідь. Кеннеді використовує терміни, дієслова та прикметники, які зазвичай звучать у церквах.

Вибір слів Джона Кеннеді певною мірою показують його особисті характеристики, особливо коли він використовував прикметники, такі як "good", "new" та "free", які відображають його любов до доброї волі, свободу та прагнення до неї.

Структурованість інавгураційної промови Джона Кеннеді полягає в її поділу на вступну, основну та фінальну частини.

У привітанні, або вступній частині, Кеннеді віддає шану батькам засновників американської нації. Він говорить, що його перемога – це "*celebration of freedom*" [A2]. Момент інавгурації представляється переломним моментом в історії країни. Президент заявляє: "*We observe today not a victory of party, but a celebration of freedom – symbolizing an end,*

as well as a beginning – signifying renewal, as well as change" ("Ми є свідками сьогодні не партійної перемоги, а свята свободи, що символізує як кінець, так і початок – початок оновлення та змін") [A2].

Основна частина насичена емоційністю. Джон Кеннеді звертається до загальних людських цінностей. На важливості свободи та прав людини неодноразово наголошується протягом усієї інавгураційної промови. Почуття свободи є важливим для американського народу. Кеннеді закликає американців до дотримання основного принципу демократії – свободи людей. Він також привертає увагу слухачів до тиранії, бідності, хвороби та війни, які є загальними ворогами усього людства. Ці цінності поділяють між собою всі народи, тому промова американського президента надихнула людей усього світу. Інавгураційна промова Кеннеді подала усім надію на те, що мета його майбутнього політичного курсу має намір звільнити світ від тиранії та бідності завдяки солідарності американського народу з усім демократичним світом.

Демократичні цінності США – це те, що поєднує нове покоління американців з їх батьками та дідами, що Кеннеді зазначає ще на початку перед тим, як покласти руку на Біблію: *"For I have sworn before you and Almighty God the same solemn oath our forebears prescribed nearly a century and three-quarters ago"* [A2].

Такі вислови, як: *"... the same solemn oath our forebears prescribed nearly a century and three-quarters ago"* [A2], *"this peaceful revolution"* [A10], *"...to remember that, in the past..."* [A8], *"Since this country was founded"* [A22], *"The graves of young Americans who answered the call to service ..."* [A22] та інші відсилають слухача до минулого американської нації, до найбільш пам'ятних моментів, таких як Громадянська війна, Друга світова війна та створення незалежних США. Це допомагає оратору представити свої ідеї, які відповідають Декларації незалежності – свободи та рівності:

"celebration of freedom" [A2], "the same revolutionary beliefs for which our forebears fought are still at issue around the globe – the belief that the rights of man come not from the generosity of the state, but from the hand of God" [A3].

Важливою цінністю для нащадків пуритан є віра в Бога. Тому президент дає урочисту клятву одночасно і американському народу, і Богу (*you and Almighty God*). Говорячи про необхідність свободи для всіх людей в США та в усьому світі, Кеннеді посилається на слова пророка Ісаї: *"...undo the bands of the yoke, and let the oppressed go free"*. Пропонуючи свій новий курс у зовнішній та внутрішній політиці Кеннеді сподівається на підтримку Бога: *"...let us go forth to lead the land we love, asking His blessing and His help, but knowing that here on earth God's work must truly be our own"* [A28]; *"His blessing and His help" [A28]*. Слова *"We dare not tempt them with weakness"* (Ми не сміємо їх спокусити слабкістю) [A13] також є посиланням на Бога. Кеннеді цими словами дає зрозуміти, що він не проявляє слабкість перед радянцями, це демонстрація сили. Це та сама героїчна сила, яка змушує людей пишатись переглядом фільму, коли армія перемагає зло. Разом вони виступають проти злого комуніста під керівництвом президента Кеннеді і борються за добро.

Далі Кеннеді порівнює відновлення відносин між демократами та комуністами із Буттям, де Бог створив новий світ із нічого: *"All this will not be finished in the first one hundred days. Nor will it be finished in the first one thousand days; nor in the life of this Administration; nor even perhaps in our lifetime on this planet. But let us begin"* (Все це не буде закінчено за перші сто днів. Не буде закінчено і в перші тисячу днів; ні в житті цієї Адміністрації; ні навіть, можливо, у нашому житті на цій планеті. Але почнемо) [A21].

"[The] fire [that] can truly light the world" (вогонь може посправжньому запалити світ) [A25] – ці слова пов'язують промову Кеннеді зі знаменитою проповіддю "Образ християнської доброчинності" Джона

Вінтропа. Це одна з найважливіших проповідей в історії Америки і в ній йдеться про те, що Америка повинна бути як "місто на пагорбі" ("*A City upon a Hill*"). Джон Ф. Кеннеді вважає Сполучені Штати зразком для наслідування для світу, як це робив Вінтроп.

Найбільш відомим та пам'ятним став кінець інавгураційної промови, коли Кеннеді закликав усіх американців взяти на себе зобов'язання служити своїй країні: "*And so, my fellow Americans, ask not what your country can do for you; ask what you can do for your country*" [A26]. Кеннеді закликає людей не бути пасивними. Він знову згадує про "*freedom of man*" і звертається до Бога. Він звертається до віри людей, щоб переконати їх у правильності того, що він має намір зробити. Він ще раз нагадує про історичну важливість та їх коріння. Бо американський народ є більш-менш нащадками пуританських іммігрантів, які є обраними Богом людьми, які виконують Його справу тут, на землі.

Таким чином, в інавгураційній промові Кеннеді переважає тема підтримки людей, громадянської чесності та загальних принципів демократії. Ця промова Кеннеді стала одним із найвідоміших політичних текстів і мала широкий резонанс в тогочасному американському суспільстві. За результатами опитування, майже 75 відсотків американців висловили схвалення президенту Кеннеді. Навіть діти початкової школи писали йому листи.

2.2. Лексико-граматичний аналіз промови Джона Ф. Кеннеді

В англійських дискурсах слова, що містять шість літер або три склади, розглядаються як "великі слова" або формальні слова, і 20% "великих слів" є межею судження про те, чи є дискурс формальним чи

розмовним. В інавгураційній промові Кеннеді зверненні близько 26% слів у містять більше шести букв. Крім вступного привітання, звернення містить 1335 слів і 52 речення [66].

Є 8 речень, що містять менше десяти слів; 16 речень, що містять менше двадцяти слів; 13 речень, що містять менше тридцяти слів; 5 речень, що містять менше сорока слів; 10 речень, що містять більше сорока слів. У промові є 25 простих речень, 4 складених речень та 23 складні речення.

Найбільш повторювані слова у мовленні Кеннеді: *"let"* — 16 разів, *"free"* або *"freedom"* — 8 разів, *"nation"* — 8 разів, *"fellow"* — 4 рази, *"pledge"* — 7 разів.

Президент часто використовує граматичний час Present Simple: *"The world is very different now"* [A3], *"We dare not forget today"* [A4].

Ще однією особливістю морфологічного рівня цієї інавгураційної промови є часте використання займенника першої особи множини – "ми", що допомагає установити зв'язок між собою та аудиторією. Вживання цього займенника має показати те, що мовець та слухачі є абсолютно схожими, поділяють спільні національні інтереси. Наприклад: *"Let every nation know, whether it wishes us well or ill, that we shall pay any price, bear any burden, meet any hardship, support any friend, oppose any foe, to assure the survival and the success of liberty"* [A5]. Використання *"we"* та *"us"* у цьому реченні відокремлює американців від інших націй та викликає гордість американців як нації.

Простір у досліджуваній промові представлений як прямими (*the world, the globe*), так і непрямыми маркерами. Наприклад, займенник *"this"*, що має дектичний характер, тобто має відношення до чогось, а саме: *"this time and place"* [A4] ("сьогодні і в цьому місці"), *"this country"* [A22] ("у цій країні", "у нашій країні").

Також слід зазначити, що вказівний займенник *"this"* ("цей") є синонімом до займенника *"our"* ("наш"), а *"that"* або *"those"* виступають вказівками на інші нації та країни. Хоча оратор не називає ці країни і народи безпосередньо, їх все одно можна легко визначити за контекстом. Наприклад, *"those old allies"* "ті старі союзники" [A7] США – це капіталістичні країни Європи (Великобританія, Франція, Італія тощо), а *"the foes"* або *"our adversaries"* ("вороги, супротивники") [A4, A5] – це комуністичні країни, зокрема СРСР.

Також Кеннеді посилається на минуле, коли говорить *"For I have sworn before you and Almighty God the same solemn oath our forebears prescribed nearly a century and three-quarters ago"* [A2] та *"With a good conscience our only sure reward, with history the final judge of our deeds ..."* [A28]. Ці слова є посиланням на фразу Лінкольна: *"With malice toward none, with charity toward all..."*.

Таким чином, промова Кеннеді виглядає логічною та раціональною. Така промова може підвищити довіру до мовця. Належне використання коротких і довгих речень та різні типи речень не тільки сприяють виразності його звернення, але й допомагають Кеннеді задовольнити очікування аудиторії щодо форми та структури промови.

2.3. Стилістичний аналіз промови Джона Ф. Кеннеді

Джон Кеннеді у своїй промові використовує цілий спектр стилістичних прийомів.

Анафора, тобто стилістична фігура, що слугує ритмічній організації тексту, є найуживанішим стилістичним прийомом в інавгураційній промові Кеннеді. Прикладами анафори є такі вислови, як *"Let both sides..."* у реченнях: *"Let both sides explore what problems unite us instead of belaboring*

those problems which divide us" [A16], "Let both sides, for the first time, formulate serious and precise proposals for the inspection and control of arms, and bring the absolute power to destroy other nations under the absolute control of all nations" [A17], "Let both sides seek to invoke the wonders of science instead of its terrors" [A18], "Let both sides unite to heed, in all corners of the earth, the command of Isaiah – to "undo the heavy burdens, and [to] let the oppressed go free" [A19] є анафорою [4]

"To those old allies whose cultural and spiritual origins we share, we pledge the loyalty of faithful friends" [A7], "To those new states whom we welcome to the ranks of the free, we pledge our word that one form of colonial control shall not have passed away merely to be replaced by a far more iron tyranny" [A8], "To those people in the huts and villages of half the globe struggling to break the bonds of mass misery, we pledge our best efforts to help them help themselves, for whatever period is required -- not because the Communists may be doing it, not because we seek their votes, but because it is right" [A9]. У цих прикладах анафорою є як "To those ..." (у функції додатку) на початку послідовних речень, так і "we pledge" (підмет і присудок) в головній частині речення.

Хіазм – це мовностилістичний прийом, котрий полягає у переставленні головних членів речення задля увиразнення віршованого мовлення [60], використовується у реченні: *"Let us never negotiate out of fear, but let us never fear to negotiate" [A15]. Це хіазм ефективно підкреслює авторську концепцію, ідеї і плани Кеннеді щодо двох протилежних таборів держав.*

Повтор, тобто слово або фраза, вживана два або більше разів у безпосередній близькості [50]: *"For man holds in his mortal hands the power to abolish all forms of human poverty and all forms of human life" [A3], "We dare not forget today that we are the heirs of that first revolution" [A4],*

"Divided there is little we can do – for we dare not meet a powerful challenge at odds and split asunder" [A7], "We dare not tempt them with weakness" [A13].

Анастрофа, тобто переміщення нормального порядку слів [3]: *"Ask not" [A26, A27], "Dare not" [A4, A7, A13].*

Антитеза, тобто протиставлення ідей [5]:

1. єдності і розбрату: *"United there is little we cannot do in a host of cooperative ventures. Divided there is little we can do -- for we dare not meet a powerful challenge at odds and split asunder" ("Разом ми все зможемо зробити в безлічі спільних справ. Розділившись, ми мало що можемо зробити – тому що ми не наважуємося протистояти потужним викликам і розколимося") [A7];*
2. введення переговорів та їх відсутність: *"Let us never negotiate out of fear, but let us never fear to negotiate" [A15];*
3. отримання благ від країн та дії заради країни: *"...ask not what your country can do for you; ask what you can do for your country" [A26], "ask not what America will do for you, but what together we can do for the freedom of man" [A27];*
4. войовничість та смирення або компроміс: *"not as a call to bear arms ... – not as a call to battle ... but a call to bear the burden" [A27]; "Let both sides explore what problems unite us instead of belaboring those problems which divide us" [A16].*
5. добро і зло: *"... whether it wishes us well or ill" [A27].*

Епітети – це означення, яке набуває нового значення або сенсового відтінку [27]: *"disciplined by a hard and bitter peace" [A4].*

Алітерація, тобто повторення одного і того ж або схожого приголосного звуку [1]: *"...let us go forth to lead the land we love" [A28], "Pay any price, bear any burden..." [A5], "whether it wishes us well or ill" [A27], "the bonds of mass misery" [A9].*

Асонанс, або повторення голосних звуків у словах, що не римуються [10]: *"the steady spread of the deadly atom"* [A14], *"well or ill"* [A27].

Метафора – один із основних тропів поетичного мовлення [38] – є також ефективним засобом створення образності в політичному тексті: *"And, if a beachhead of cooperation may push back the jungle of suspicion"* ("І, якщо плацдарм співпраці може відштовхнути джунглі підозри") [A20], *"the chains of poverty"* ("ланцюги бідності") [A10]. Для Кеннеді співпраця – це плацдарм (військовий термін для позначення точки початку вторгнення), а підозра – джунглі.

Є також ще одна метафора [там само]: *"those who foolishly sought power by riding the back of the tiger ended up inside"* [A8]. Цими словами Кеннеді посилається на відомий англійський лімерик: *"There was a young lady of Niger, who smiled as she rode on a tiger, they returned from the ride with a lady inside, and the smile on the face of the tiger"*. Він хотів сказати, що вважає долю диктатури в минулому.

Оксиморон – літературно-поетичний прийом, що полягає у поєднанні протилежних за змістом, контрастних понять, які спільно дають нове уявлення [44]: *"but this peaceful revolution"* [A10].

Парадокс, тобто твердження, яке здається суперечливим, але, однак, має раціональне значення [45]: *"For only when our arms are sufficient beyond doubt can we be certain beyond doubt that they will never be employed"* [A13].

Персоніфікація або уособлення [57] вживана у речені: *"...with history the final judge of our deed"* [A28]. Історія не може бути суддею, Кеннеді її уособлює з людиною.

Біблійна алюзія, тобто цитата з Біблії, використання прецедентного тексту [2]: *"rejoicing in hope; patient in tribulation"* [A23], *"Let both sides unite to heed, in all corners of the earth, the command of Isaiah – to "undo the heavy burdens, and [to] let the oppressed go free"* [A19].

У промові Кеннеді слово *"pledge"* є алюзією на Декларацію незалежності США, яка була підписана у 1776 році: *"...we mutually pledge to each other our Lives, our Fortunes and our sacred Honor"*. Це ще раз підкреслює мету президента продовжувати колись проголошені постулати свободи та рівності для нації.

Нарощення, або клімакс [34]: *"The energy, the faith, the devotion"* [A25].

Використання емоційно забарвленої лексики, що викликає такі емоції, як почуття свободи або страх втратити свободу і життя: *"For man holds in his mortal hands the power to abolish all forms of human poverty and all forms of human life"* [A3] ("Бо людина тримає в своїх смертних руках силу скасувати всі форми людської бідності та всі форми людського життя"), *"hour of maximum danger"* [A25] ("година максимальної небезпеки"). Кеннеді хотів сказати, що люди зараз володіють такою силою, яка здатна знищити все життя на Землі. Американців злякала думка про ядерну війну з Росією, яка могла вибухнути на початку 60-х років ХХ століття.

Такі слова, як *"forebears"*, *"foe"*, *"asunder"* та *"writ"* є архаїзмами – словами, які застаріли й вийшли з загального вжитку і мають сучасний синонімічний аналог [9].

Кеннеді використовує паралелізм [46]. Він каже своїй аудиторії, що замість того, щоб його інавгурацію вважали перемогою, вони повинні вважати це символом свободи, *"...symbolizing an end as well as a beginning — signifying renewal as well as change"* [A2]. Іноді люди не люблять змін, але, зміни з оновленням у житті не здаєтьсяпоганим, насправді це робить зміни здатися привабливими. *"Let every nation know, whether it wishes us well or ill, that we shall pay any price, bear any burden, meet any hardship, support any friend, oppose any foe to assure the survival and the success of"*

liberty" [A5]. Це речення є сильним. Замість того, щоб просто говорити, що Америка буде "робити все", він фактично перераховує всі речі, які Америка готова зробити. Паралелізм, подібний цьому, не є рідкістю у виступах, але, використовуючи його знов і знов, Кеннеді здатний переконливо використовувати його. Найвпливовіші речення промови є в останніх абзацах. Кеннеді використовує більше паралелізму, заявляючи: "*ask not what your country can do for you; ask what you can do for your country*" [A26] та "*My fellow citizens of the world, ask not what America will do for you, but what together we can do for the freedom of man*" [A27].

Також Джон Кеннеді використовує пафос – стиль поведінки, манери або способу передавання відчуттів, які характеризуються емоційним піднесенням, натхненням [47], щоб заслужити довіру нації та допомогти їм зрозуміти, що він поділяє ті самі цінності, що й вони. Джон Ф. Кеннеді був природно харизматичною людиною, і йому подобалося спілкуватися з людьми. Це дуже допомогло йому в його інавгураційній промові, оскільки він розумів, чого хоче нація, і, розмовляючи про ці речі, Кеннеді зміг застосувати пафос у своїй промові. Як вже згадувалося раніше, Кеннеді звертається до багатьох різних груп завдяки повторення "*to those*". Одна з груп, про яку він говорить, – бідні та нужденні. Більшість Америки не були багатими і особливо не багатими в той час. Кеннеді визиває у людей емоції, коли каже, що він може допомогти "*break the bonds of mass misery*" [A9] для тих, хто живе в ній. Він також каже: "*If a free society cannot help the many who are poor, it cannot save the few who are rich*" [A9]. В Америці ці слова сподобаються всім, і бідним, і багатим, оскільки народ часто поділяє подібні цінності та переконання. Кеннеді мусив знайти тему, про яку він міг би поговорити, яка приверне увагу більшості країн. Однією з тем, яку він обрав, була тема розвитку миру серед інших країн. Ідея миру симпатизує всім, але вона завжди здається такою нематеріальною. Кеннеді

робить мир можливим, він є величезним поворотом для людей. Говорячи на цю тему, Кеннеді використав риторичну стратегію, відому як пафос, і тому заслужив довіру нації.

Отже, проаналізувавши інавгураційну промову Джона Ф. Кеннеді, можна зробити наступний висновок. Промова Кеннеді є ораторським твором, отже, вона ближче до емоційної прози, оскільки є певною мірою індивідуальною і суб'єктивною. У зверненні Кеннеді до американського народу використано широкий спектр стилістичних фігур, які допомагають представити його ідеї про майбутнє США в емоційній та образній формі.

РОЗДІЛ 3

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ДОНАЛЬДА ТРАМПА

3.1. Основні концепти інавгураційної промови Дональда Трампа

Обрання Дональда Трампа на пост президента в США стимулювало подальший інтерес до сучасного політичного дискурсу у великій мірі завдяки його манері виступу.

Інавгураційна промова Дональда Трампа була першою можливістю для президента розповісти про свої наміри американцям. Дональд Трамп хоівіз самого початку справити враження і переконати американський народ у тому, що він та його команда будуть ефективно служити Америці. Він каже, що готовий служити Америці та американцям "*with every breath*" "кожним подихом" [Б38].

Мова, якою Дональд Трамп користується у своїй інавгураційній промові, можна охарактеризувати як просту і легку для розуміння. Оратор, як правило, використовує звичайну мову, яку легко зрозуміти широкій аудиторії, хоча він використовує формальні слова при нагоді. Дональд Трамп врахував, яку освіту мають більшість його прихильників, тому він використовував найпоширеніші слова, якими громадяни користуються щодня замість складних слів та речень. Адже слухач не в змозі перечитати промову як книгу. Трамп використав правильні та легкі слова, щоб висловити свої ідеї та думки. Якби він використав складні слова, то міг би втратити більше, ніж здобути, а слухачі просто стануть не зосередженими.

Промову також можна розглядати як наповнену темними та похмурими образами. Такі слова як: "*forgotten men and women*" [Б18], "*trapped in poverty*" [Б23], "*factories scattered*" [Б23], "*unrealized potential*" [Б23], "*American carnage*" [Б24], мають негативне значення. Трамп, за

допомогою цих слів, створює песимістичний образ Америки. Але є також і слова з позитивним характером, такі як: *"historic movement"* [Б19], *"new national pride"* [Б61], *"great schools"* [Б21], *"good jobs"* [Б21], *"strong"* [Б67], *"wealthy"* [Б68], *"great"* [Б71]. Ці слова пов'язані з майбутнім Америки під час президентства Трампа.

Промова Трампа умовно розподілена на 3 частини. У привітанні Трамп дякує Обаму та його дружину за гарну роботу, говорячи, що вони були чудовими. Потім він закликає американців до спільної роботи, аби Президент і народ будували Америку разом.

Дональд Трамп показує, що він хоче надихнути цілу націю на певні дії: *"That all changes – starting righ there, and right now..."* [Б12].

Трамп використовує такі лексичні елементи, як *"now"* та *"hour"*, аби показати, що час дії настав, та елементи синтаксису, короткі речення і часті повторювання, як у: *"This is your day. This is your celebration"* [Б14].

Ще такі приклади як: *"Today's ceremony, however, has very special meaning. Because today we are not merely transferring power from one Administration to another, or from one party to another – but we are transferring power from Washington, D.C. and giving it back to you, the American People"* [Б6], *"January 20th 2017, will be remembered as the day the people became the rulers of this nation again"* [Б17], можуть функціонувати як засіб об'єднання людей зі своїм президентом, який обирається ними, щоб представити їх інтереси та діяти від їх імені, такі як засіб нагадати людям, що вони теж є відповідальні за зміни, оскільки влада надана не одній людині, тобто президенту, а всій нації.

У цих прикладах Трамп використовує особистий займенник *"we"* (ми), щоб аудиторія мала відчуття участі у його промові та перемозі.

В основній частині Дональд Трамп говорить, що занадто довгоневелика група людей наживалася за рахунок всього народу.

Президент обіцяє народу краще життя, роботу, безпеку від злочинів. Трамп обіцяє просувати ідею Американізації.

Такі слова, як *"trapped"*, *"tombstones"*, *"cash"*, *"crime"*, *"gangs and drugs"*, *"stolen"*, – це деякі прості, але жваві вирази. Вживаючи ці слова, Дональд Трамп хоче підкреслити суворе економічне середовище та небезпечну соціальну атмосферу, з якою стикаються громадяни. Його мета – вселити патріотизм.

На закінченні Дональд Трамп закликає народ до дії: *"Together, We Will Make America Strong Again"* [Б64] та до спільності, тому що разом американці сильніше, бо незалежно від кольору шкіри у всіх у них тече однакова червона кров патріотів: *"that whether we are black or brown or white, we all bleed the same red blood of patriots"* [Б62]. Він вірить у силу єдності. Таким чином, його зусилля, аби зробити Америку великою знову, залежить як від самого президента, так і від американського народу.

У своєму інавгураційному зверненні Трамп нагадує людям про необхідність визнати відсутність відмінностей між людьми, згадуючи про двох дітей, народжених у двох абсолютно різних оточеннях Америки, але дивлячись у те саме небо і мріючи про ті ж самі речі, що є досить поширеним засобом зробити публічні звернення більш персоніфікованими та орієнтованими на людей: *"... our soldiers will never forget: that whether we are black or brown or white, we all bleed the same red blood of patriots, we all enjoy the same glorious freedoms, and we all salute the same great American Flag"* [Б62].

Ці слова натхнення відіграють велику роль у політичному дискурсі, а особливо при інавгураційних промовах, тому що мета нового президента – викликати надію на краще майбутнє, на зміни та на правильне рішення. Люди проголосували за певного кандидата, а це означає, що вони готові довірити йому своє життя, а також майбутнє своєї країни та цінності, які

вони мають. Тому одна з найбільших частин промов зазвичай присвячена обіцянкам. Президент не вникає в деталі, оскільки мета – змусити людей повірити, що вони зробили правильний вибір.

3.2. Лексико-граматичний аналіз промови Дональда Трампа

Під час своєї 16-хвилинної промови Трамп звернувся до американського народу, пообіцявши їм поставити Америку на перше місце у світі в усіх галузях. Він сказав, що церемонія має особливе значення, адже це була не передача влади від однієї партії чи адміністрації іншій, а церемонія, яка належить самому американському народові. Промова складається з понад 1471 слів.

Під час своєї промови Дональд Трамп використовував модальні дієслова такі як *"will"* (яке він використовує 30 разів), *"must"* та *"will not"*. Це свідчить про те, що президент фокусується на майбутніх планах і просить американських людей приєднатися до його зусиль для кращого майбутнього для країни.

За спостереженнями в американському політичному дискурсі найчастіше використовується займенник першої особи множини *"we"* (ми) [35, с. 126], що використовується для того, щоб продемонструвати, що мовець ототожнює себе з певною групою людей, наприклад, членів партії чи громадян країни. У промові Дональда Трампа *"we"* (ми) вживається 45 разів. Цим президент хоче показати свою зосередженість на американському народу, частиною якого є він сам. Цим він має на меті поділитися усім із американцями. Вибір займенника показує важливу інформацію про мовця та його ставлення до слухача. Такі займенники як *"we"* і *"they"*, є типовим для політичного дискурсу загалом [35, с. 115].

Присвійний займенник *"our"* чи *"ours"* вживається Трампом 48 разів, *"your"* та *"yours"* – 10 разів.

Президент вжив присвійний займенник *"mine"* лише 1 раз. Це свідчить про те, що Президент використовує присвійні займенники *"our"*, *"ours"*, *"your"*, *"yours"*, аби заявити, що він залежить від американського народу.

У словах *"this moment is your moment: it belongs to you"* [Б12], Трамп наголошує на слова "ваш" та "вам". Цим він показує свою повагу, то те, що кожен може бути президентом, що кожен американець важливий.

Ключовими концептами для Трампа, як і для Кенеді, є концепти Америка та американці, які вербалізується лексемами Америка (*America*) країна (*country*) та люди (*people*). Трамп повторює *"America"* – 18 разів, *"American"* – 16 разів, *"country"* – 9 разів, *"people"* – 9 разів.

Головним слоганом його передвиборної кампанії, починаючи з 2012 року, та інавгураційної промови став заклик «Зробимо Америку знову величною» (*Make America Great Again*). Цей слоган підсилюється вживанням лексеми *"great"* і в інших словосполученнях (загалом 6 разів).

Слід зазначити, що заклик *Make America Great Again* також слугує підзаголовком його книги *"Time to Get Tough"*, вперше опублікованої в 2011 році. З того часу президент експериментує з цією фразою, вносячи невеликі зміни, щоб відповідати контексту. Наприклад, у своєму виступі на Республіканській національній конвенції у 2016 році він закінчує своє звернення чотирма паралельними синтаксичними структурами, в яких кожен новий прикметник викликає позитивну асоціацію: *"We will make America strong again. We will make America proud again. We will make America safe again. And we will make America great again!"*

У той час, як єдність американського народу Трамп підкреслює словами *"American"* та *"America"*, займенник *"they"* – слугує позначенням

інших народів. Більше того, ідея єдності американців часто підкреслюється поєднанням займенника з такими словами, як *"one"*, *"together"* та *"united"*.

Слова з позитивними конотаціями також можуть слугувати способом натхнення людей: *"wealth"*, *"friendship"*, *"benefit"*, *"thrive"*, *"prosper"*, *"potential"*, *"great"*, *"success"*, *"wonderful"* тощо.

Трампа у промові використовує зазвичай прості речення, тому що він орієнтується до простих людей, до робочого класу: *"This is your day. This is your celebration"* [Б14], *"You will never be ignored again"* [Б65].

У його промові переважно використовується майбутній час (The Future Indefinite), тому що Трамп зосереджений на подальших змінах: *"We must protect our borders from the ravages of other countries making our products, stealing our companies, and destroying our jobs. Protection will lead to great prosperity and strength"* [Б37], *"We will bring back our jobs. We will bring back our borders. We will bring back our wealth. And we will bring back our dreams"* [Б40].

Хоча, звичайно, використовуються й інші часи, такі як:

Present Continuous (теперішній подовжений час): *"And now we are looking only to the future"* [Б32].

Present Perfect (теперішній доконаний час): *"We've defended other nation's borders while refusing to defend our own; And spent trillions of dollars overseas while America's infrastructure has fallen into disrepair and decay"* [Б28].

Past Indefinite (минулий неозначений час): *"Washington flourished – but the people did not share in its wealth"* [Б8], *"Politicians prospered – but the jobs left, and the factories closed"* [Б9], *"The establishment protected itself, but not the citizens of our country"* [Б10].

Аналіз матеріалу свідчить про те, що для Трампа часи *Present Perfect* та *Past Indefinite* слугують для позначення всього того, що було до нього,

що робили його попередники, а *Present Continuous* – це початок його правління країною, коли він закликає американців до дій та обіцяє великі зміни у їхньому житті.

Синтаксис Трампа широко обговорюється з самого початку його передвиборної кампанії. Деякі журналісти все ще стверджують, що, на відміну від виступів Барака Обами, досить важко слідувати думкам Дональда Трампа і назвали його стиль "*word salad*" тобто "салат із слів". Інші вважають, що синтаксис Трампа схожий на повідомлення у Twitter. Однак є деякі люди, наприклад видатний лінгвіст Джордж Лакофф, які пояснюють його синтаксис як особливий стиль Трампа [67].

У тексті аналізованої промови спостерігається граматична аномалія у реченні "*Politician prospered – but the jobs left, and the factories closed*" [Б9], у якому відсутнє дієслово-зв'язка "*were*" (*jobs were left* замість *jobs left*).

У своїй промові новий президент нагадує виборцям про спільні обов'язки, які вони мають перед країною як громадяни. В інавгураційній промові Трампа це робиться за допомогою модального дієслова "*must*": "*We must protect our borders ...*" [Б37], "*We must speak our minds openly, debate our disagreements honestly, but always pursue solidarity*" [Б49], "*...we must think big and dream even bigger*" [Б53].

У тексті промови, Трамп використовує розмовний стиль, тому він і є переконливим для великої частини американських виборців. Це має сприяти тому, щоб американці повірили в свого нового президента, який обіцяє, що він та його співгромадяниразом зроблять Америку знову великою країною.

3.3. Стилiстичний аналіз промови Дональда Трампа

Трамп використовує такі засоби, як анафора та паралелізм: *"We Will Make America Wealthy Again. We Will Make America Proud Again. We Will Make America Safe Again"* [Б68, Б69, Б70].

Паралельні конструкції [50] також зустрічаємо у таких висловлюваннях: *"This is your day. This is your celebration"* [Б14] (у цьому прикладі, використовуючи паралельні конструкції, Трамп підкреслює, що день його інавгурації – це день справжнього свята для всього народу); *"...we must think big and dream even bigger"* [Б53] (паралельні конструкції посилюються антитезою між "думати" і "мріяти", тобто здоровим глуздом і польотом фантазії з метою реалізації найсміливіших сподівань); *"Americans want great schools for their children, safe neighborhoods for their families, and good jobs for themselves"* [Б21], *"Their victories have not been your victories; their triumphs have not been your triumphs"* (паралельні конструкції *their ... have not been your...* сполучаються з анафорою слова *their* та антитезою займенників *their* та *your*, що мають продемонструвати ту прірву, яка існувала між народом та колишньою владою, яка, на думку Трампа, нічого не робила для простих людей); *"speak our minds openly, debate our disagreements honestly"* [Б49].

Анафора [4]: *"This American carnage stops right here and stops right now "* [Б24], *"We will bring back our jobs. We will bring back our borders. We will bring back our wealth. And we will bring back our dreams"* [Б40]. У другому з прикладів, завдяки анафоричному повтору, Трамп демонструє своє прагнення і тверду рішучість покращити життя усім американцям. Він вважає себе реформатором, який внесе інновації в стару і бюрократичну Америку та відбудує нову процвітаючу і непередбачувану країну. У цьому

фрагменті *our dreams* асоціативно пов'язане з поняттям "*American dream*" ("американська мрія") – поширеній в американському соціумі доктрині, за якою кожному американцеві відкрита можливість досягти неймовірних успіхів.

Прикладами інших стилістичних фігур у цій промові є:

Гіпербола, тобто перебільшення [21]: "*with every breath*" [Б38] "кожним своїм подихом (служувати країні)".

Кільцевий повтор [50] слова *forgotten* "забутий": "*The forgotten men and women of our country will be forgotten no longer*" [Б18].

Епітети [27]: "(*They have been*) *magnificent*" [Б5], "*struggling (families)*" [Б11], "*historic (movement)*" [Б19], "*beautiful (students)*" [Б23].

Полісиндетон, або багатосполучниковий зв'язок [51]: "*and the crime and gangs and drugs*" [Б23].

Хіазм [60]: "*...which party controls our government, but whether our government is controlled by the people*" [Б16].

Градація, або клімакс, є засобом створення смислового напруження [34]: "*We share one heart, one home, and one glorious destiny*" [Б25]. Слова *heart – home – destiny* представляють нарощення смислу єднання від розуміння себе як окремої особистості (*heart*) до ідентифікації себе з усіма американцями, бо у народу спільна доля (*destiny*).

Це смислове напруження відчувається і в останніх реченнях промови: "*Together, We Will Make America Strong Again. We Will Make America Wealthy Again. We Will Make America Proud Again. We Will Make America Safe Again. And, Yes, Together, We Will Make America Great Again.*" [Б67, Б68, Б69, Б70, Б71].

Хоча Трамп не так часто посилається на Біблію, як Кеннеді, але у його промові теж можна зустріти біблейну алюзію [2]: "*When you open your heart to patriotism, there is no room for prejudice. The Bible tells us, "how good*

and pleasant it is when God's people live together in unity." [Б48], *"We will be protected by the great men and women of our military and law enforcement and, most importantly, we are protected by God"* [Б52].

Виступ Трампа, як і будь-яка інавгураційна промова, був вперше представлений в усній формі, але пізніше ця промова була надрукована, що дало нам можливість відзначити приклад стилістичного прийому на графічному рівні. У реченні *"...and giving it back to you, the American People"* [Б6], слово *"people"* написано з великої літери, це має показати, що Трамп ставиться до людей з особливою повагою. Також з великої літери написано слово *flag* у словосполученні *American Flag* як вираження шани американським державним символам.

Алітерація [1] на губні приголосні: *"It is time to remember that old wisdom our soldiers will never forget: that whether we are black or brown or white, we all bleed the same red blood of patriots, we all enjoy the same glorious freedoms, and we all salute the same great American Flag"* [Б62].

Антитеза [5]: *"Washington flourished – but the people did not share in its wealth; Politicians prospered – but the jobs left, and the factories closed"* [Б8, Б9] (знову акцент на прірві між попередніми можновладцями та простим народом).

Отже, аналіз показує, що в інавгураційному виступі Трампа різні емоції, позаяк він і дякує, і звинувачує, і дає обіцянки громадянам. У намаганні наблизитися до свого виборця, він використовує прості короткі речення та слова. Для надання яскравості своїй політичній промові, він передусім використовує такі стилістичні прийоми, як анафора, паралельні конструкції та антитеза.

РОЗДІЛ 4

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ФАКУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

4.1. Методи аналізу політичного дискурсу

Провести аналіз політичного дискурсу можна не лише у вищому навчальному закладі, але й на факультативних заняттях з англійської мови в загальноосвітніх навчальних закладах і спеціалізованих школах з поглибленим вивченням англійської мови.

Зв'язок політики з навколишнім світом дає підстави для вивчення політичного дискурсу в школах, що розширить розуміння школярами політичної реальності в країні та у світі. У ході вивчення політичного дискурсу та аналізу політичних промов учні розвивають такі ключові компетентності, як навички критичного мислення, в учнів формуються навички комунікативної компетенції на основі взаємопов'язаного мовленнєвого, соціокультурного і мовного розвитку, розвиваються навички самостійної пошукової роботи, учні навчаються дискутувати з різних проблем, відстоюючи свою думку з чіткою аргументацією, вчать висловлювати своє ставлення, знаходити вирішення проблем суспільства [41].

Аби провести факультативне заняття, вчитель користується програмою факультативу. Програма факультативу розрахована на роботу з учнями 9-11 класів із поглибленим вивченням іноземних мов і відповідає вимогам програми для загальноосвітніх навчальних закладів [там же].

Такі заняття можуть проводитися один раз на тиждень протягом 2-х років навчання в ліцеї і розраховані на 70 годин. Залучати тексти політичних промов доцільно на уроках, присвячених вивченню лексики, а

також на уроках з розвитку навичок читання, аудіювання, говоріння, письма та граматики [там же].

Лексико-граматичний запас учнів поповнюється за рахунок мовних явищ, які є типовими для публіцистичних текстів. Під час уроку вчитель надає дітям доступ до текстів, автентичних аудіо та відео матеріалів, довідкової літератури, Інтернет ресурсів, матеріалів засобів масової інформації, які створюють сприятливі умови для знайомства з життєвими цінностями людей інших країн [там же].

Факультативні заняття можуть мати такі форми і прийоми роботи на уроці:

- Робота в групах
- Інтерв'ю з президентом
- Рольова гра
- Дискусія
- Диспут
- Презентація
- Проект
- Круглий стіл
- Написання листа до президента
- Телеміст [42]

Головне при цьому, аби учень мав можливість самостійно знаходити інформацію в англомовних джерелах та вмів її представляти у вигляді колективних проектів, написання рефератів, створенням презентації, бюлетенів та своєї виборчої програми. За допомогою цього він має змогу удосконалювати свої навички пошукового та оглядового читання текстів з метою узагальнення отриманої інформації та її критичного оцінювання [41].

Учень зможе навчитися толерантно вступати в дискусію з різних питань, відстоювати свою точку зору, швидко реагувати на, можливо, протилежну думку опонента, займаючи певну позицію з розглянутої проблеми. Такі заняття виховують в учнів свідомість, яскраву особистість з активною позицією в житті. Учні зможуть висловлювати своє переконання, думку, згоду або незгоду у відповідь на отриману інформацію, вільно вступати в бесіду на знайому тему, підтримати бесіду або дискусію [там же].

На факультативних заняттях з англійської мови можна використовувати такі методи аналізу політичного дискурсу, як:

Метод лінгвостилістичної абстракції – це метод, орієнтований на опис мовних значень, форм, функцій з урахуванням взаємозв'язків між людиною, світом, мовою. Застосування цього методу при аналізі тексту дозволяє:

- Визначити тип та жанр тексту, ситуацію спілкування, композиційну структуру тексту, набір мовних засобів, які корелюють як з ситуацією спілкування, так і зі структурою тексту, його континуумом,

- Більш глибоко дослідити стилістичні ресурси і функціональні особливості тексту, враховуючи міждисциплінарні системні зв'язки з літературознавством,

- Використовувати інформаційну модель як інструмент мовностилістичної абстракції, що дає можливість здійснити комплексний аналіз тексту, не розчленовуючи його на частини, а виявляючи типи відносин між значеннями і формами їх відображення в стилістично диференційованих текстах різних типів і жанрів [29, с. 97-104].

Описовий метод – система дослідницьких прийомів, які використовуються для характеристики мовних явищ, опису системи мови

на певному етапі її розвитку. В описовому методі розрізняють такі послідовні етапи:

1) виділення одиниць аналізу (фонем, морфем, лексем, конструкцій тощо);

2) членування виділених одиниць (вторинна сегментація): поділ речення на словосполучення, словосполучення на словоформи, словоформи на морфеми, морфеми на фонеми, фонеми на диференційні ознаки;

3) класифікація й інтерпретація виділених одиниць.

Описовий метод використовує прийоми зовнішньої та внутрішньої інтерпретації. Прийоми зовнішньої інтерпретації поділяють на два види: а) за зв'язком з позамовними явищами (соціологічні, логіко-психологічні, артикуляційно-акустичні); б) за зв'язком з іншими мовними одиницями (прийоми міжрівневої інтерпретації). Прийоми внутрішньої інтерпретації – це різні способи вивчення мовних явищ на основі їх системних парадигматичних і синтагматичних зв'язків, вивчення мови в самій собі і для себе самої. Парадигматична методика охоплює опозиційний прийом (на основі зіставлення і протиставлення мовних одиниць встановлюються їх диференційні ознаки, а на основі спільності й відмінності одиниці об'єднуються в різні парадигматичні групи). Парадигматична методика доповнюється синтагматичною, тобто вивченням сполучуваності досліджуваних одиниць, їх контексту. Синтагматика нерідко розкриває приховані властивості мовної одиниці, які при парадигматичному (опозиційному) підході можуть бути непоміченими [39].

Трансформаційний метод – прийом визначення синтаксичних і семантичних подібностей і відмінностей між мовними об'єктами через подібності й відмінності в наборах їх трансформацій. Суть цієї методики полягає в тому, що в основі класифікації мовних структур лежить їх

еквівалентність іншим за будовою структурам, тобто можливість однієї структури перетворюватися на іншу (наприклад, активна конструкція може трансформуватися в пасивну). Трансформаційний аналіз ґрунтується на уявленні, що в основі будь-якої складної синтаксичної структури лежить проста, через що за допомогою невеликого набору правил перетворень можна з простих структур вивести складні [55].

Отже, такі заняття факультативу мають позитивний вплив на всі аспекти освітньої діяльності, оскільки розвивають мовні, інтелектуальні, пізнавальні здібності учнів, підвищують мотивацію до подальшого самовдосконалення учня в галузі володіння іноземною мовою. Вони розвивають соціальну та громадянську компетентність, уміння критично оцінювати інформацію з різних іншомовних джерел та формулювати й аргументувати власну позицію, переконувати засобами іноземної мови, виявляти толерантність у спілкуванні з іншими та досягати взаєморозуміння.

4.2. Конспект комплексу факультативних занять на тему "Аналіз інавгураційної промови"

Факультативні заняття у школі проводяться з метою поглиблення знань учнів з тем навчального предмета з урахуванням інтересів і бажань учнів. Такий тип занять проводиться на старшому етапі у 9-11 класах. Метою такого заняття є розвиток навичок усного монологічного та діалогічного мовлення, аудіювання та читання, а також розвивати інтерес учня, його емоційний та інтелектуальний потенціал, логічне та критичне мислення. Виховною метою проведення факультативного заняття є виховання почуття гідності та свідомості. Під час проведення заняття можна використовувати комп'ютер, відеозаписи, тексти для читання,

роздавальні картки з навчальними ситуаціями. Факультативне заняття з теми "Аналіз інавгураційної промови" може проходити таким чином:

I. Introduction. Warming up.

Teacher: Glad to meet you today! Today we shall talk with you about politicians such as John F. Kennedy and Donald Trump.

What do you know about John F. Kennedy? And what do you know about Donald Trump? Do you know what inaugural address is?

Not much? Ok! Then let's get to work!

II. Group work.

1.The teacher gives students printed texts and shows the video "President John F. Kennedy's Inaugural Address". Then he/she asks the questions:

1. When and where did this inaugural address take place?
2. What was unique about JFK as a president?
3. What quote is most commonly associated with this inaugural address?
4. What are your thoughts about the speech?

2.The teacher gives students printed texts and shows the video "Trump Inauguration Speech (FULL) | ABC News". Then he/she asks similar questions.

3. Pupils work in groups. They are to say what they liked in the speeches and what they didn't, what they would like to change or remove, who they would vote for.

4. Pupils receive the cards with the spheres of activities of the characters they are to personify and the name of the president (Kennedy or Trump)

Pupils demonstrate their characters reaction to the election of a new president and his inaugural speech:

- You are a politicianin from a USSR – Kennedy;
- You are a liberal journalist – Trump;
- You are a young teacher – Trump;

- You are a soldier – Kennedy;
- You are a 40 years old worker – Trump;
- You are a young boy or girl – Kennedy;
- You are a muslim – Trump;
- You are a priest – Kennedy.

5. Children with the teacher's help make an analysis of structural parts, grammatical tenses and the process of the usage, capital letters in the words, the usage of pronouns, the pragmatic aspect of the usage of "we" and "they" of Kennedy's and Trump's speeches.

That type of lesson can be complex and the last exercise can be done in the next lesson.

III. Summing up.

Homework

1. Imagine that you are the new president of America. Write your inaugural speech.

ВИСНОВКИ

Дискурс – це складне комунікативне явище, яке охоплює соціальний контекст, інформацію про учасників комунікації і про процеси творення й сприйняття повідомлення. Це широке поняття, яке має багато визначень та використовується в різних наукових областях, як лінгвістика, політологія, філософія та багато інших. Існують різні класифікації дискурсів. Його можна класифікувати на письмовий та усний, формальний та неформальний, монологічний чи діалогічний. Дискурс може бути теле- та радіо дискурсом, літературним, рекламним, релігійним, політичним тощо.

Політичний дискурс – це феномен, з яким суспільство стикається кожен день. Хоча точного визначення поняття "політичний дискурс" не існує, але науковці відрізняють політичний дискурс від інших дискурсів. Політичний дискурс обмежений професійними рамками діяльності політиків та являє собою одну з різновидів інституційного дискурсу. Політична комунікація може бути також віднесена до інституційної форми спілкування, тому що вона характеризується соціальними правилами і конкретними межами функціонування. Головним об'єктом у політичному дискурсі є інавгураційна промова – заздалегідь підготовлений виступ нового президента перед народом. Вона відіграє велику роль у політичному дискурсі президента, тому що ця промова – це перший його виступ перед співгромадянами. За формою вона має ознаки публіцистичного, офіційно-ділового та масмедійного стилю.

Проводячи аналіз інавгураційних промов президентів, слід пам'ятати, що провідні політики зазвичай отримують допомогу в мовленнєвому оформленні провідних ідей свого політичного курсу, оскільки завжди є професійні мовознавці, які або консультують мовця про найбільш підходящі слова та виражальні засоби, або пишуть повні виступи.

Ось чому навряд чи можна точно знати, з якими частинами промови допомогли та які були створені політиком самотійно. Такої інформації неможливо отримати, але, якою б не була допомога з боку інших осіб у написанні тексту, політик несе повну відповідальність за свої слова, тому особливості, що виділяються у кожній промові, трактуються як характеристики стилю того чи іншого політика.

Проаналізувавши інавгураційні промови двох американських президентів – Джона Кеннеді та Дональда Трампа, можна зробити висновок, що у них єдина модель побудови. Інавгураційна промова, як будь-який інший структурований текст, складається із вступу, основної частини і висновку.

Вступ за обсягом менший, ніж висновок, і містить, зазвичай, вітання аудиторії, вираження вдячності за надану довіру, а також слова подяки попередньому президенту за його досягнення під час служби. В основній частині представлені тези, які допомагають мовцю досягти мети публічного виступу. У цій частині оратор намагається емоційно вплинути на публіку. Висновок інавгураційної промови також відіграє велику роль. У ньому, як правило, президент звертається до релігійних почуттів, що є невід'ємною складовою американського соціуму, а також до сподівань народу, закликаючи йти до спільних цілей.

У проаналізованих інавгураційних виступах президенти звертаються до теми єдності нації, до історичного минулого; підкреслюють важливість моменту і новизну ситуації; говорять про необхідність перетворень. Обидва президенти представляють простих американців як найважливіших соратників для проведення свого нового курсу.

У своїй інавгураційній промові, Кеннеді змушений був звертатися до розколотого світу, для якого Карибська криза була ще попереду. Він пропонував недругам почати пошуки мирних рішень, перш ніж руйнівні

сили, вивільнені наукою, знищать людство в результаті випадковості або злочинного наміру.

Трампа, у свою чергу, прийняв у свої руки зовсім іншу країну, але також з проблемами в економіці, тому він обіцяв повернути владу народу Америки після довгих років перебування при владі американської еліти, знищити радикальний ісламський тероризм усвіті, відстоювати інтереси США, повернути американцям робочі місця і не нав'язувати свій спосіб життя іншим країнам світу.

На перший погляд інавгураційні промови здаються різними між собою, але вони мають багато однакових лексико-граматичних та стилістичних прийомів, наприклад, кількість займенників *"we"* та *"our"* переважає над кількістю таких займенників, як *"I"* або *"me"*. Займенник *"we"* у політичних промовах використовується для того, щоб продемонструвати, що мовець ототожнює себе з певною групою людей, наприклад, членів партії чи громадян країни. У промові Дональда Трампа *"we"* вживається 45 разів, тоді як *"mine"* – 1 раз. У обох промовах вживано багато повторів та анафор, які допомагають президентам отримати довіру громадян. Кеннеді уживав у своїй промові парадокс, персоніфікацію, біблійну алюзію, хіазм, антитезу та багато інших прийомів. Знаменитий хіазм Кеннеді слугує підкресленням ідей Кеннеді щодо правління. Також він використав у своїй промові багато антитез, які є протиставленням ідей єдності та розбрату, введення переговорів та їх відсутність, отримання благ від країн та дії заради країни, войовничість та смирення або компроміс, добра чи зла. Трамп використав у своїй промові такі стилістичні прийоми, як: анафора, паралелізм, хіазм, повтор, гіпербола, епітети. Використання паралельних конструкцій у промові Трампа допомагають продемонструвати прірву, яка існувала між народом та колишньою владою, яка, на думку Трампа, нічого не робила для простих людей.

Хоча у Кеннеді є багато складних речень, але за кількістю переважають прості, як і у Трампа. У промовах переважно використовується майбутній час (*The Future Indefinite*), який допомагає показати, що президент зосереджений на подальших змінах у житті. Також президенти багато вживали такі граматичні часи, як: *Present Continuous* (теперішній подовжений час), *Present Perfect* (теперішній доконаний час), *Past Indefinite* (минулий неозначений час). Промова Кеннеді має слова підвищеного тону, тоді як у Трампа слова більше розмовної, простої лексики. Ключовими концептами для Трампа, як і для Кеннеді, є концепти АМЕРИКА та АМЕРИКАНЦІ. В інавгураційній промові Трампа найбільш повторюваним словом є "America", яке повторюється 18 разів, а у мовленні Кеннеді – "let" (16 разів).

Отож, незважаючи на відмінності між цими двома президентами, можна з упевністю сказати, що вони не байдужі до американців та їх благополуччя. Так, у кожного свої методи та думки, щодо "відбудови" Америки, але це не робить когось кращим чи гіршим.

Аналіз політичного дискурсу є доцільним на факультативних заняттях 9-11 класів ЗЗСО, тому що такий тип занять позитивно впливає на учнів, розвиває мовні здібності, уміння критично мислити та працювати самостійно з іншомовними джерелами. Крім того, на факультативних заняттях з аналізу політичного дискурсу, учні зможуть навчитися обґрунтовувати свою думку та виявляти толерантність під час дискусії з іншими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алітерація: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/ft7S6aI> (дата звернення: 18.04.2020).
2. Алюзія: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/Zt7DTyO> (дата звернення: 18.04.2020).
3. Анастрофа: Википедия. Свободная энциклопедия. URL: <https://cutt.ly/Ot7Oezo> (дата обращения: 18.04.2020).
4. Анафора: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/gt7IiHr> (дата звернення: 18.04.2020).
5. Антитеза: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/tt7OhRA> (дата звернення: 18.04.2020).
6. Арутюнова Н. Д. Дискурс : Лингвистический Энциклопедический словарь. Москва, 1990. 685 с.
7. Арутюнова Н. Д . Фактор адресата : Известия Академии наук СССР : Серия литературы и языка. Москва : Наука, 1981. Т. 4. 437 с.
8. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. Москва : Языки русской культуры, 1999. Т. 2. 896 с.
9. Архаїзм: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/Ryex7u1> (дата звернення: 21.04.2020).
10. Асонанс: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/kt7DtaJ> (дата звернення: 15.04.2020).
11. Базылев В. Н. К изучению политического дискурса в России и российского политического дискурса / под ред. Ю.А. Сорокина и В.Н. Базылева Москва : Диалог-МГУ, 1998. 359 с.
12. Базылев В. Н. Российский политический дискурс. Москва, 2005. 32 с.
13. Баранов А. Н. Введение в прикладную лингвистику. Москва : ЛКИ, 2007. 360с.

14. Баранов А. Н., Казакевич Е. Г. Парламентские дебаты: традиции инновации. Советский политический язык (от ритуала к метафоре). Москва : Прогресс, 1991. 145 с.
15. Бахтин М. М. Проблема речевых жанров : собр. соч. Москва : Русские словари, 1996. Т.5 206 с.
16. Ван Дейк Т.А. Принципы критического анализа дискурса. Москва : ВЦП, 1994. 320 с.
17. Ван Дейк Т.А. Язык. Познание. Коммуникация. Благовещенск : БГК им. И. А. Бодуэна де Куртенэ, 2000. 308 с.
18. Водак Р. Язык. Дискурс. Политика. Волгоград : Перемена, 1997. 139 с.
19. Волкова Т. А. Дискурсивно-коммуникативная модель перевода в исследовании институционального дискурса. Вестник Челябинского государственного университета. 2011. № 17. С. 37-42.
20. Гаспаров Б. М. Язык, память, образ. Лингвистика языкового существования. Москва : Новое литературное обозрение, 1996. 352 с.
21. Гіпербола: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/Gt7LwfS> (дата звернення: 15.04.2020).
22. Горелов И. Н. Социопсихолінгвістика и проблемы управления обществом. Иваново, 1995. 232 с.
23. Григорьева В. С. Дискурс как элемент коммуникативного процесса : прагмалингвистический и когнитивный аспекты : монография. Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. 288 с.
24. Демьянков В. З. Эффективность аргументации как речевого воздействия. Москва, 1989. 89с.
25. Демьянков В. З. Политический дискурс как предмет политологической филологии. Москва, 2002. № 3. С. 32-43.

26. Джон Фицджеральд Кеннеди: Википедия. Свободная энциклопедия. URL: <https://cutt.ly/Ut2k4mF> (дата обращения: 15.04.2020).
27. Епітет: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/Yt7S3Ff> (дата звернення: 15.04.2020).
28. Епіфора: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/Zt7KH46> (дата звернення: 15.04.2020).
29. Жеребило Т. В. Методы лингвистического исследования и описания языка, обусловленные функционально-стилистическим инвариантом языковой системы. Назрань, 2007 № 3 С. 97-104.
30. Карасик В. И. Дискурс : Хрестоматия. Москва : Лабиринт, 2007. 336 с.
31. Карасик В.И. Этнокультурные типы институционального дискурса : Сб. обзоров. Москва: ИНИОН РАН, 2000. с. 37-64.
32. Карасик В. И. О типах дискурса. Волгоград : Перемена, 2000. С. 5-20.
33. Концепт: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/ct7dh6Z> (дата звернення: 15.04.2020).
34. Клімакс: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/8t7DPtj> (дата звернення: 15.04.2020).
35. Кубрякова Е. С. Язык и знание: На пути получения знаний о языке: Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира / Рос. академия наук. Ин-т языкознания. Москва: Языки славянской культуры, 2004. 560 с.
36. Левенкова Е. Р. Конвергентные и дивергентные тенденции в политическом дискурсе Великобритании и США : автореф. дис. На соиск. уч. ст. д-ра филол. наук: спец. 10.02.04 «германские языки» / Самара, 2011. 42 с.

37. Левенкова Е. Р. Концептосфера политического дискурса Великобритании на рубеже XX-XXI веков. Самара : СамНЦ РАН, 2009. № 4-1. С. 226-231.
38. Метафора: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/Gt7DI0H> (дата звернення: 15.04.2020).
39. Методи лінгвістичних досліджень: allbest. URL: <https://cutt.ly/QyyPDxx> (дата звернення 23.04.2020)
40. Нагорна Л. Дискурс-аналіз : Політична енциклопедія. Київ : Парламентське видавництво, 2011. С. 218.
41. Навчальна програма факультативу з англійської мови: Освіта.UA. URL: <https://cutt.ly/zyu8K1M>
42. Нетрадиційні типи уроків: Супер Урок-UA. URL: <https://cutt.ly/oyu45s3>
43. Новикова А.М. Содержание языковой картины политического мира. Челябинск : 2016. – № 12. С. 111-113.
44. Оксиморон: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/qyec7O8> (дата звернення: 21.04.2020).
45. Парадокс: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/Lt7DmFa> (дата звернення: 15.04.2020).
46. Паралелізм: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/Ft7Kn1R> (дата звернення: 15.04.2020).
47. Пафос: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/oyq9Fin> (дата звернення: 21.04.2020)
48. Переверзев Е. В., Кожемякин Е. А. Политический дискурс : многопараметральная модель / Вестник ВГУ, серия : лингвистика и межкультурная коммуникация. Белгород, 2008. № 2. С. 74—76.

49. Перельгут Н. М., Сухоцкая Е. Б. О структуре понятия «политический дискурс» : Вестник Нижневартковского государственного университета. Нижневартовск. 2013. № 2. С. 35-41.
50. Повтор: Википедия. Свободная энциклопедия. URL: <https://cutt.ly/Ut7I3yr> (дата обращения: 15.04.2020).
51. Полісиндетон: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/ot7Laaa> (дата звернення: 15.04.2020).
52. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. Москва: "Рефл-бук", 2001. С. 355 – 366.
53. Ратмайр Р. Прагматика извинения: сравнительное исследование на материале русского языка и русской культуры. Москва : Языки славянской культуры, 2003. 272 с.
54. Теория метафоры: Сборник: Пер. с англ., фр., нем., исп., польск. яз. / упоряд. Н. Д. Арутюнова и М. А. Журина. Москва : Прогресс, 1990. 512 с.
55. Трансформаційний аналіз. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Літературне місто. Онлайн-бібліотека української літератури. Освітній онлайн-ресурс: URL: <http://litmisto.org.ua/?p=15219>
56. Узагальнення: Словник.UA. URL: <https://cutt.ly/Gt7ObP1> (дата звернення: 15.04.2020).
57. Уособлення: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/ryevPDs> (дата звернення: 21.04.2020).
58. Халатян А. Б. Особенности организации современного политического дискурса / Вест-ник Московского государственного областного университета. Серия: Лингвистика. Москва, 2010. № 6. С. 51-54.
59. Халатян А. Б. Предвыборный дискурс. Ставрополь, 2011. № 2. С. 180-187.

60. Хіазм: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://cutt.ly/ct7IZjZ> (дата звернення: 15.04.2020).
61. Чудинов А. П. Современная политическая лингвистика : учебное пособие / Урал. гос. пед. ун-т. Екатеринбург, 2011. 252 с.
62. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса. Волгоград, 2004. С. 24.
63. Bell V. Negotiation in the workplace: The view from a political linguist. Pergamon, 1995. p. 41-58.
64. Brown G., Yule G. Discourse Analysis. Cambridge, 1983. 287 p.
65. Gerbner G. Mass Media and Human Communication Theory. Harmondsworth : Penguin, 1972. p. 35–58.
66. Inauguration of John F. Kennedy: Wikipedia. Free encyclopedia. URL: <https://cutt.ly/Lt909Jk> (дата звернення: 15.04.2020).
67. Lakoff G. Understanding Trump’s Use of Language. URL: <https://georgelakoff.com/2016/08/19/understanding-trumps-use-of-language/> (дата звернення: 23.04.2020).
68. Schiffrin D. Approaches to Discourse. Blackwell, 1994. 470 p.
69. Seidel G. Political discourse analysis. London : Academic Press, 1985. p. 43-60.
70. Stubbs M. Discourse analysis. Oxford: Basil Blackwell, 1983. 272 p.
71. Van Dijk T. A. Discourse Semantics and Ideology. Clevedon : Multilingual Matters LTD, 1995. 479 p.
72. Van Dijk T. A. Ideology: a multidisciplinary approach. London : Sage, 1998. 390 p.
73. Van Dijk T. A. What is political discourse analysis? Amsterdam, 1998. P. 11-52.
74. Wodak R. Mediation between discourse and society: assessing cognitive approaches in CDA. London, 2006. № 8. P. 179-190.

Ілюстративний матеріал

1. <http://www.americanrhetoric.com/speeches/jfkinaugural.htm>.
2. <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/the-inaugural-address/>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А. John F. Kennedy's Inaugural Speech

Source: <http://www.americanrhetoric.com/speeches/jfkinaugural.htm>.

[A1] Vice President Johnson, Mr. Speaker, Mr. Chief Justice, President Eisenhower, Vice President Nixon, President Truman, reverend clergy, fellow citizens:

[A2] We observe today not a victory of party, but a celebration of freedom -- symbolizing an end, as well as a beginning-- signifying renewal, as well as change. For I have sworn before you and Almighty God the same solemn oath our forebears prescribed nearly a century and three-quarters ago.

[A3] The world is very different now. For man holds in his mortal hands the power to abolish all forms of human poverty and all forms of human life. And yet the same revolutionary beliefs for which our forebears fought are still at issue around the globe -- the belief that the rights of man come not from the generosity of the state, but from the hand of God.

[A4] We dare not forget today that we are the heirs of that first revolution. Let the word go forth from this time and place, to friend and foe alike, that the torch has been passed to a new generation of Americans -- born in this century, tempered by war, disciplined by a hard and bitter peace, proud of our ancient heritage, and unwilling to witness or permit the slow undoing of those human rights to which this nation has always been committed, and to which we are committed today at home and around the world.

[A5] Let every nation know, whether it wishes us well or ill, that we shall pay any price, bear any burden, meet any hardship, support any friend, oppose any foe, to assure the survival and the success of liberty.

[A6] This much we pledge -- and more.

[A7] To those old allies whose cultural and spiritual origins we share, we pledge the loyalty of faithful friends. United there is little we cannot do in a host of cooperative ventures. Divided there is little we can do -- for we dare not meet a powerful challenge at odds and split asunder.

[A8] To those new states whom we welcome to the ranks of the free, we pledge our word that one form of colonial control shall not have passed away merely to be replaced by a far more iron tyranny. We shall not always expect to find them supporting our view. But we shall always hope to find them strongly supporting their own freedom -- and to remember that, in the past, those who foolishly sought power by riding the back of the tiger ended up inside.

[A9] To those people in the huts and villages of half the globe struggling to break the bonds of mass misery, we pledge our best efforts to help them help themselves, for whatever period is required -- not because the Communists may be doing it, not because we seek their votes, but because it is right. If a free society cannot help the many who are poor, it cannot save the few who are rich.

[A10] To our sister republics south of our border, we offer a special pledge: to convert our good words into good deeds, in a new alliance for progress, to assist free men and free governments in casting off the chains of poverty. But this peaceful revolution of hope cannot become the prey of hostile powers. Let all our neighbors know that we shall join with them to oppose aggression or subversion anywhere in the Americas. And let every other power know that this hemisphere intends to remain the master of its own house.

[A11] To that world assembly of sovereign states, the United Nations, our last best hope in an age where the instruments of war have far outpaced the

instruments of peace, we renew our pledge of support -- to prevent it from becoming merely a forum for invective, to strengthen its shield of the new and the weak, and to enlarge the area in which its writ may run.

[A12] Finally, to those nations who would make themselves our adversary, we offer not a pledge but a request: that both sides begin anew the quest for peace, before the dark powers of destruction unleashed by science engulf all humanity in planned or accidental self-destruction.

[A13] We dare not tempt them with weakness. For only when our arms are sufficient beyond doubt can we be certain beyond doubt that they will never be employed.

[A14] But neither can two great and powerful groups of nations take comfort from our present course -- both sides overburdened by the cost of modern weapons, both rightly alarmed by the steady spread of the deadly atom, yet both racing to alter that uncertain balance of terror that stays the hand of mankind's final war.

[A15] So let us begin anew -- remembering on both sides that civility is not a sign of weakness, and sincerity is always subject to proof. Let us never negotiate out of fear, but let us never fear to negotiate.

[A16] Let both sides explore what problems unite us instead of belaboring those problems which divide us.

[A17] Let both sides, for the first time, formulate serious and precise proposals for the inspection and control of arms, and bring the absolute power to destroy other nations under the absolute control of all nations.

[A18] Let both sides seek to invoke the wonders of science instead of its terrors. Together let us explore the stars, conquer the deserts, eradicate disease, tap the ocean depths, and encourage the arts and commerce.

[A19] Let both sides unite to heed, in all corners of the earth, the command of Isaiah -- to "undo the heavy burdens, and [to] let the oppressed go free."

[A20] And, if a beachhead of cooperation may push back the jungle of suspicion, let both sides join in creating a new endeavor -- not a new balance of power, but a new world of law -- where the strong are just, and the weak secure, and the peace preserved.

[A21] All this will not be finished in the first one hundred days. Nor will it be finished in the first one thousand days; nor in the life of this Administration; nor even perhaps in our lifetime on this planet. But let us begin.

[A22] In your hands, my fellow citizens, more than mine, will rest the final success or failure of our course. Since this country was founded, each generation of Americans has been summoned to give testimony to its national loyalty. The graves of young Americans who answered the call to service surround the globe.

[A23] Now the trumpet summons us again -- not as a call to bear arms, though arms we need -- not as a call to battle, though embattled we are -- but a call to bear the burden of a long twilight struggle, year in and year out, "rejoicing in hope; patient in tribulation," a struggle against the common enemies of man: tyranny, poverty, disease, and war itself.

[A24] Can we forge against these enemies a grand and global alliance, North and South, East and West, that can assure a more fruitful life for all mankind? Will you join in that historic effort?

[A25] In the long history of the world, only a few generations have been granted the role of defending freedom in its hour of maximum danger. I do not shrink from this responsibility -- I welcome it. I do not believe that any of us would exchange places with any other people or any other generation. The energy, the faith, the devotion which we bring to this endeavor will light our country and all who serve it. And the glow from that fire can truly light the world.

[A26] And so, my fellow Americans, ask not what your country can do for you; ask what you can do for your country.

[A27] My fellow citizens of the world, ask not what America will do for you, but what together we can do for the freedom of man.

[A28] Finally, whether you are citizens of America or citizens of the world, ask of us here the same high standards of strength and sacrifice which we ask of you. With a good conscience our only sure reward, with history the final judge of our deeds, let us go forth to lead the land we love, asking His blessing and His help, but knowing that here on earth God's work must truly be our own.

ДОДАТОК Б. Donald Trump's Inaugural Speech

Source: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/the-inaugural-address/>

[B1] Chief Justice Roberts, President Carter, President Clinton, President Bush, President Obama, fellow Americans, and people of the world: thank you.

[B2] We, the citizens of America, are now joined in a great national effort to rebuild our country and to restore its promise for all of our people.

[B3] Together, we will determine the course of America and the world for years to come.

[B4] We will face challenges. We will confront hardships. But we will get the job done.

[B5] Every four years, we gather on these steps to carry out the orderly and peaceful transfer of power, and we are grateful to President Obama and First Lady Michelle Obama for their gracious aid throughout this transition. They have been magnificent.

[B6] Today's ceremony, however, has very special meaning. Because today we are not merely transferring power from one Administration to another, or from one party to another – but we are transferring power from Washington, D.C. and giving it back to you, the American People.

[B7] For too long, a small group in our nation's Capital has reaped the rewards of government while the people have borne the cost.

[B8] Washington flourished – but the people did not share in its wealth.

[B9] Politicians prospered – but the jobs left, and the factories closed.

[B10] The establishment protected itself, but not the citizens of our country.

[B11] Their victories have not been your victories; their triumphs have not been your triumphs; and while they celebrated in our nation's Capital, there was little to celebrate for struggling families all across our land.

[B12] That all changes – starting right here, and right now, because this moment is your moment: it belongs to you.

[B13] It belongs to everyone gathered here today and everyone watching all across America.

[B14] This is your day. This is your celebration.

[B15] And this, the United States of America, is your country.

[B16] What truly matters is not which party controls our government, but whether our government is controlled by the people.

[B17] January 20th 2017, will be remembered as the day the people became the rulers of this nation again.

[B18] The forgotten men and women of our country will be forgotten no longer. Everyone is listening to you now.

[B19] You came by the tens of millions to become part of a historic movement the likes of which the world has never seen before.

[B20] At the center of this movement is a crucial conviction: that a nation exists to serve its citizens.

[B21] Americans want great schools for their children, safe neighborhoods for their families, and good jobs for themselves.

[B22] These are the just and reasonable demands of a righteous public.

[B23] But for too many of our citizens, a different reality exists: Mothers and children trapped in poverty in our inner cities; rusted-out factories scattered like tombstones across the landscape of our nation; an education system, flush with cash, but which leaves our young and beautiful students deprived of knowledge; and the crime and gangs and drugs that have stolen too many lives and robbed our country of so much unrealized potential.

[B24] This American carnage stops right here and stops right now.

[B25] We are one nation – and their pain is our pain. Their dreams are our dreams; and their success will be our success. We share one heart, one home, and one glorious destiny.

[B26] The oath of office I take today is an oath of allegiance to all Americans. For many decades, we've enriched foreign industry at the expense of American industry;

[B27] Subsidized the armies of other countries while allowing for the very sad depletion of our military;

[B28] We've defended other nation's borders while refusing to defend our own; And spent trillions of dollars overseas while America's infrastructure has fallen into disrepair and decay.

[B29] We've made other countries rich while the wealth, strength, and confidence of our country has disappeared over the horizon.

[B30] One by one, the factories shuttered and left our shores, with not even a thought about the millions upon millions of American workers left behind.

[B31] The wealth of our middle class has been ripped from their homes and then redistributed across the entire world.

[B32] But that is the past. And now we are looking only to the future.

[B33] We assembled here today are issuing a new decree to be heard in every city, in every foreign capital, and in every hall of power.

[B34] From this day forward, a new vision will govern our land.

[B35] From this moment on, it's going to be America First.

[B36] Every decision on trade, on taxes, on immigration, on foreign affairs, will be made to benefit American workers and American families.

[B37] We must protect our borders from the ravages of other countries making our products, stealing our companies, and destroying our jobs. Protection will lead to great prosperity and strength.

[B38] I will fight for you with every breath in my body – and I will never, ever let you down.

[B39] America will start winning again, winning like never before.

[B40] We will bring back our jobs. We will bring back our borders. We will bring back our wealth. And we will bring back our dreams.

[B41] We will build new roads, and highways, and bridges, and airports, and tunnels, and railways all across our wonderful nation.

[B42] We will get our people off of welfare and back to work – rebuilding our country with American hands and American labor.

[B43] We will follow two simple rules: Buy American and Hire American.

[B44] We will seek friendship and goodwill with the nations of the world – but we do so with the understanding that it is the right of all nations to put their own interests first.

[B45] We do not seek to impose our way of life on anyone, but rather to let it shine as an example for everyone to follow.

[B46] We will reinforce old alliances and form new ones – and unite the civilized world against Radical Islamic Terrorism, which we will eradicate completely from the face of the Earth.

[B47] At the bedrock of our politics will be a total allegiance to the United States of America, and through our loyalty to our country, we will rediscover our loyalty to each other.

[B48] When you open your heart to patriotism, there is no room for prejudice.

The Bible tells us, “how good and pleasant it is when God’s people live together in unity.”

[B49] We must speak our minds openly, debate our disagreements honestly, but always pursue solidarity.

[B50] When America is united, America is totally unstoppable.

[B51] There should be no fear – we are protected, and we will always be protected.

[B52] We will be protected by the great men and women of our military and law enforcement and, most importantly, we are protected by God.

[B53] Finally, we must think big and dream even bigger.

[B54] In America, we understand that a nation is only living as long as it is striving.

[B55] We will no longer accept politicians who are all talk and no action – constantly complaining but never doing anything about it.

[B56] The time for empty talk is over.

[B57] Now arrives the hour of action.

[B58] Do not let anyone tell you it cannot be done. No challenge can match the heart and fight and spirit of America.

[B59] We will not fail. Our country will thrive and prosper again.

[B60] We stand at the birth of a new millennium, ready to unlock the mysteries of space, to free the Earth from the miseries of disease, and to harness the energies, industries and technologies of tomorrow.

[B61] A new national pride will stir our souls, lift our sights, and heal our divisions.

[B62] It is time to remember that old wisdom our soldiers will never forget: that whether we are black or brown or white, we all bleed the same red blood of patriots, we all enjoy the same glorious freedoms, and we all salute the same great American Flag.

[B63] And whether a child is born in the urban sprawl of Detroit or the windswept plains of Nebraska, they look up at the same night sky, they fill their heart with the same dreams, and they are infused with the breath of life by the same almighty Creator.

[B64] So to all Americans, in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, and from ocean to ocean, hear these words:

[B65] You will never be ignored again.

[B66] Your voice, your hopes, and your dreams, will define our American destiny. And your courage and goodness and love will forever guide us along the way.

[B67] Together, We Will Make America Strong Again.

[B68] We Will Make America Wealthy Again.

[B69] We Will Make America Proud Again.

[B70] We Will Make America Safe Again.

[B71] And, Yes, Together, We Will Make America Great Again. Thank you, God Bless You, And God Bless America.